

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Fra sprøjtegifte til planteværn

Af René la Cour Sell 11. november 2009 • I kategorien Ord •

Siden bondestenalderen for 6000 år siden har man med de bare næver og redskaber bekæmpet ukrudt og skadedyr. For kun omkring 100 år siden fandt man af uvidenhed på at bruge sprøjtegifte, der har vist sig uhyre effektive, men med voldsomme bivirkninger.

I dag er der sprøjtegifte i vores natur, fødevarer og drikkevand. Det har bombet bestanden af lærker, viber og alverdens dyr og planter tilbage i både antal og artsrigdom. Samtidig ved vi nu, at giftene skader sædkvalitet og folkesundhed generelt. Alligevel sprøjter færre og færre landmænd mere og mere.

En af årsagerne til, at landbrugsindustrien slipper af sted med denne forgiftning af os alle og vores verden, skal findes i det sproglige bedrag, vi har været udsat for. Da den kemiske krigsførelse startede, kaldte man giftene, det de er, nemlig *sprøjtegifte*. I dag bruger man i folkemunde mest ordet *pesticider*, der dækker over en række sprøjtegifte til forskellige formål, for eksempel *herbicer*, *insekticider* eller *fungicider*.

I midten af 80'erne blev der stor opmærksomhed omkring sprøjtegiftens negative effekter. Med ét forsvandt ordet "sprøjtegift" og landbruget og myndigheder betegnede herefter officielt kun sprøjtegifte som "pesticider." Dette sproglige skift afkoblede halvdelen af befolkningen, og en del af opmærksomheden om de negative effekter aftog. Siden har landbruget og industrien udviklet på navnet.

I en lang periode fra slutningen af 90'erne omtalte landbruget og industrien kun sprøjtegift som *plantebeskyttelsesmiddel*, et ord der stadig ses anvendt.

I dag omtaler landbruget og industrien kun sprøjtegift som *planteværn*. Landbruget retter endda myndighederne, når de kommer til at kalde det pesticider, og foreslår "at man ikke bruger de negative ord." Når Danmarks Naturfredningsforening sender pressemeddelelser ud om sprøjtegifte gengives teksten loyalt, mens *Landbrugsavisen* utrætteligt retter ordet sprøjtegift til planteværn.

Således er vi kommet fra gifte, der giver billeder af sorthvide dødningehoveder og signalrøde advarselsskilte, til planteværn, der som en beskyttende mor ømt og nænsomt værner om planterne.

Det har kunnet ske på trods af, at der stadig er tale om dødbringende gifte, der alene har til formål at dræbe svampe, insekter eller de gamle danske hjemmehørende planter, som landbruget har valgt at betegne ukrudt.

Dygtigt anbragte sproglige røgslør har på den måde vendt negativ opmærksomhed i befolkningen til ligegyldighed. Det er et dygtigt sprogligt bedrageri – men det er altså stadig et bedrageri!

René la Cour Sell
direktør, *Danmarks Naturfredningsforening*

Tagget med: gift, landbrug, newspeak, retorik, skadedyr, udvikling

1 kommentar

Chresten Schmidt Petersen

10. marts 2010 • 13:08

Artiklens påstande er fuldstændig forkert – nogle vil nok sige, at La Cour er fuld af løgn. Idet rækkefølgen af udtrykkene nærmest er omvendt. For 50 år siden gik landmændene til planteværns møder, når de skulle informeres om de seneste resultater indenfor kemisk ukrudtsbekæmpelse.

Svar

Sprøjtegift? = Pesticid? = Plantebeskyttelsesmiddel? = Planteværn!

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprog museet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Ord'

Behövs ett nytt pronomen?

Ordbog over det danske Sprog

Coole Songs Downloaden – om engelsk påvirkning af dansk og tysk Sociologisk leksikon

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavne

jane til Jødiske efternavne

InglÉS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borriñholmska måled

Artikler om

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk
Biblen bogstaver børn Danmark Dansk Dialekter
engelsk esperanto Formidling fransk identitet
konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk Ord
ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion
romanske sprog russisk Sjøv skriftsprog sprogdød Sproggeografi
sprogkort Sprogpolitik sprogteknologi
svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale
Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	Bogstavlyd
juni 2012	Dansk sprognævn
maj 2012	Den danske ordbog
april 2012	Dialekt.dk
marts 2012	dk.kultur.sprog
februar 2012	Korpus.dk
januar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
december 2011	Ordbog over det danske sprog
november 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	Θ (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

maj 2009

april 2009

marts 2009